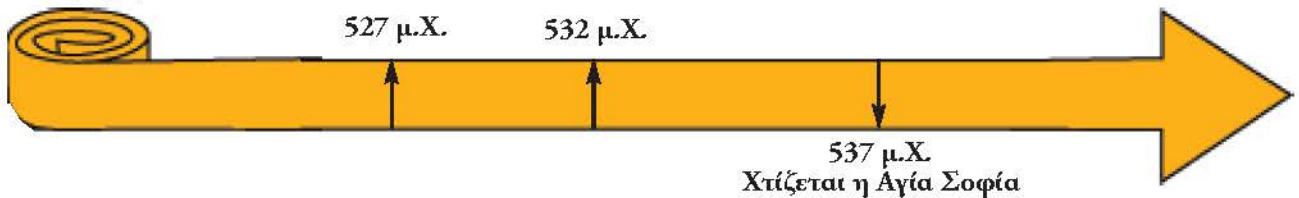

15. Η Αγία Σοφία, ένα αριστούργημα της αρχιτεκτονικής

Μετά τη «στάση του νίκαια» μεγάλο μέρος της Πόλης ξαναχτίζεται. Ο ναός της Αγίας Σοφίας είναι το πρώτο και το μεγαλύτερο έργο. Η Μεγάλη Εκκλησία γίνεται κέντρο της θρησκευτικής και της εθνικής ζωής του Βυζαντίου.

Γέννηση Χριστού

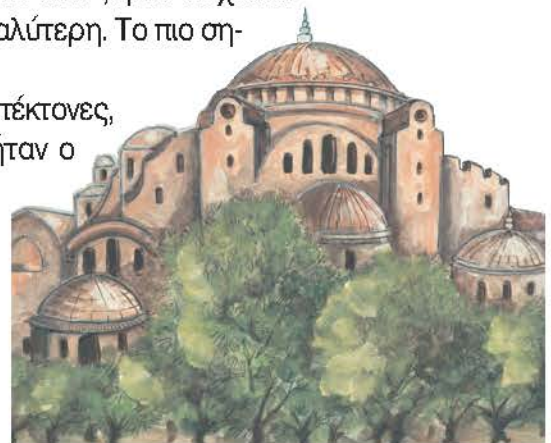
Πρώτη φροντίδα του Ιουστινιανού, μετά τη «στάση του νίκαια», ήταν να χτίσει ό,τι καταστράφηκε και να κάνει την Πόλη ακόμη καλύτερη. Το πιο σημαντικό από τα έργα του ήταν ο ναός της **Αγίας Σοφίας**.

Ανέθεσε το χτίσιμό της σε δυο ονομαστούς Έλληνες αρχιτέκτονες, τον **Ανθέμιο** και τον **Ισιδώρο**. Επιθυμία και εντολή του ήταν ο ναός της **Σοφίας του Θεού** να χτιστεί έτσι, ώστε να ζήσει αιώνες και όμοιός του να μην υπάρχει πουθενά.

Οι δύο αρχιτέκτονες, για να πρωτοτυπήσουν, συνδύασαν τον ρυθμό¹ της ορθογώνιας **βασιλικής**, με τον οποίο είχαν χτιστεί οι πρώτοι χριστιανικοί ναοί, και του **περίκεντρου**² ναού με τρούλο. Έτσι γεννήθηκε το σχέδιο της Αγίας Σοφίας και ο νέος ρυθμός, η **βασιλική με τρούλο**. Ο ρυθμός αυτός επηρέασε την αρχιτεκτονική των ναών τόσο, ώστε ακόμη και στις μέρες μας πολλοί ναοί να κτίζονται με αυτό το σχέδιο.

Ο Ιουστινιανός ήθελε τον ναό αυτό να τον νιώθουν δικό τους όχι μόνο οι κάτοικοι της Πόλης αλλά όλης της αυτοκρατορίας. Γι' αυτό ζήτησε απ' όσους επιθυμούσαν να προσφέρουν υλικά και χρήματα για το χτίσιμό του. Πολύτιμα μάρμαρα και δυσεύρετα υλικά από κάθε γωνιά του κράτους προσφέρθηκαν και μεταφέρθηκαν στην Πόλη. Δέκα χιλιάδες εργάτες και διαλεχτοί τεχνίτες εργάστηκαν πέντε χρόνια χωρίς διακοπή, για να ολοκληρώσουν το έργο.

Η Αγία Σοφία εγκαινιάστηκε το 537 μ.Χ. και ήταν, όπως την είχε ονειρευτεί ο δημιουργός της, **η καλύτερη στον**

1 .Ο Ιουστινιανός προσφέρει την Αγία Σοφία στη Θεοτόκο. (Ψηφιδωτό από τον ναό)

¹ ρυθμός: σχέδιο ναού με χαρακτηριστικά γνωρίσματα.

² περίκεντρος: κτίριο στρογγυλό ή πολυγωνικό με τρούλο, όπως το Πάνθεον στη Ρώμη (βλ. Κεφ. 2).

κόσμο. Ο Ιουστινιανός, όταν προσήλθε στον ναό την ημέρα των εγκαινίων, σήκωσε εντυπωσιασμένος τα μάτια του στον ουρανό και ψιθύρισε: «**νενίκηκά σε Σολομώντα!**».

Στους αιώνες που ακολούθησαν ο ναός στέγασε όλες τις δόξες και τις δοκιμασίες της Πόλης και της αυτοκρατορίας. Εκεί στέφονταν οι αυτοκράτορες και οι πατριάρχες και τελούνταν οι δοξολογίες των θριάμβων. Εκεί γίνονταν και οι παρακλήσεις του λαού προς την Παναγία για τη σωτηρία της Πόλης, στις ώρες των κινδύνων που την απειλούσαν.

- **Γιατί ο Ιουστινιανός έδωσε προτεραιότητα στο χτίσιμο της Αγίας Σοφίας;**
- **Πώς δημιουργήθηκε ο νέος ρυθμός της βασιλικής με τρούλο;**
- **Σύμφωνα με την πηγή 3, τι είναι εκείνο που εντυπωσιάζει στον ναό της Αγίας Σοφίας και γιατί;**

2. Η Αγία Σοφία, μετά την άλωση της Πόλης από τους Τούρκους, έγινε τζαμί και σήμερα λειτουργεί ως μουσείο.

3.α. Το εσωτερικό της Αγίας Σοφίας, όπως σώζεται σήμερα.

3. «Το θαυμαστό στην Αγία Σοφία είναι ο τρούλος. Δε φαίνεται να στηρίζεται πουθενά, αλλά μοιάζει ως να κρέμεται από τον ουρανό με χρυσή αλυσίδα. Όταν εισέρχεται κανείς στην εκκλησία για να προσευχηθεί, αισθάνεται ότι το κτίσμα αυτό δεν είναι έργο ανθρώπινης δύναμης. Η ψυχή υψώνεται προς τον ουρανό και ο άνθρωπος νιώθει ότι ο θεός είναι κάπου εκεί κοντά και ότι ευχαριστείται κι αυτός να ευρίσκεται εκεί, εις την εκλεκτή κατοικία του.

Προκόπιος, Περί κτισμάτων